

'Amoris laetitia' del papa Francesc en 100 cites

Dv, 8/04/2016 per Catalunya Religió



Recollim en 100 cites un resum de l'Exhortació Postsinodal del Papa Francesc sobre l'amor en la família, [Amoris laetitia](#), publicada aquest divendres. El text culmina el treball que durant dos anys s'ha realitzat en els dos sínodes de bisbes sobre la família del [2014](#) i del [2015](#).

Amoris laetitia. Sobre l'amor a la família.

Exhortació Apostòlica Postsinodal. Papa Francesc

1. L'alegria de l'amor que es viu a les famílies és també el goig de l'Església.

3. A l'Església és necessària una unitat de doctrina i de praxi, però això no impedeix que subsisteixin diferents maneres d'interpretar alguns aspectes de la doctrina o algunes conseqüències que se'n deriven. (...) A més, a cada país o regió es poden buscar solucions més inculturades, amatents a les tradicions i als desafiaments locals.

CAPÍTOL PRIMER

A la llum de la Paraula

22. Podem comprovar que la Paraula de Déu no es mostra com una seqüència de tesis abstractes, sinó com una companya de viatge també per a les famílies que estan en crisi o enmig de dolor, i els mostra la meta del camí, quan Déu «eixugarà les llàgrimes dels seus ulls».

27. Crist ha introduït com a emblema dels seus deixebles sobretot la llei de l'amor i del do de si als altres (...) És molt emblemàtica l'escena que mostra una adúltera a l'esplanada del temple de Jerusalem, envoltada dels seus acusadors, i després sola amb Jesús, que no la condemna i la convida a una vida més digna.

28. A l'horitzó de l'amor, central en l'experiència cristiana del matrimoni i de la família, hi destaca també una altra virtut, alguna cosa ignorada en aquests temps de relacions frenètiques i superficials: la tendresa.

30. Davant de cada família es presenta la icona de la família de Natzaret, amb la seva quotidianitat feta de cansaments i fins i tot de malsons, com quan va haver de patir la incomprendible violència d'Herodes, experiència que es repeteix tràgicament encara avui en tantes famílies de pròfugs rebutjats i desarmats.

CAPÍTOL SEGON

Realitat i reptes de les famílies

31. El bé de la família és decisiu per al futur del món i de l'Església.

33. El ritme de vida actual, l'estrès, l'organització social i laboral, són factors culturals que posen en risc la possibilitat d'opcions permanents. (...) Podem destacar també un lloable sentit de justícia; però, mal entès, converteix els ciutadans en clients que només exigeixen prestacions de serveis.

34. La família pot esdevenir un lloc de pas, al qual un acudeix quan li sembla convenient per a si mateix, o on un va a reclamar drets, mentre els vincles queden abandonats a la precarietat voluble dels desitjos i les circumstàncies.

35. Els cristians no podem renunciar a proposar el matrimoni per tal de no contradir la sensibilitat actual, per estar a la moda, o per sentiments d'inferioritat davant del daltabaix moral i humà. Estaríem privant el món dels valors que podem i hem d'aportar. [Però no] ens serveix voler imposar normes per la força de l'autoritat.

36. Sovint presentem el matrimoni de manera que el seu fi unitiu, la crida a créixer en l'amor i l'ideal d'ajuda mútua, queda enfosquit per un accent gairebé excloent en el deure de la procreació.

37. Durant molt de temps vam creure que amb només insistir en qüestions doctrinals, bioètiques i morals, sense motivar l'obertura a la gràcia (...) També ens costa deixar espai a la consciència dels fidels, que moltes vegades responen el millor possible a l'Evangeli amb els seus límits i poden desenvolupar el seu propi discerniment davant de situacions on es trenquen tots els esquemes. Estem cridats a formar les consciències, però no a pretendre substituir-les.

38. Hem d'agrair que la major part de la gent valora les relacions familiars que volen romandre en el temps i que asseguruen el respecte a l'altre. (...) No obstant això, moltes vegades hem actuat a la defensiva, i gastem les energies pastorals redoblant l'atac al món decadent, amb poca capacitat proactiva per mostrar camins de felicitat. Molts no senten que el missatge de l'Església sobre el matrimoni i la família hagi estat un clar reflex de la predicació i de les actituds de Jesús que, al mateix temps, proposava un ideal exigent, no perdia mai la proximitat compassiva amb els fràgils, com la samaritana o la dona adúltera.

39. Això no vol dir deixar d'advertir la decadència cultural que no promou l'amor i l'entrega. (...) Es trasllada a les relacions afectives del que passa amb els objectes i el medi ambient: tot és descartable, cada un fa usa i llença, gasta i trenca, aprofita i rebrega mentre serveixi. Després, adéu!

44. Hem d'insistir en els drets de la família, i no només en els drets individuals. La família és un bé del qual la societat no pot prescindir, necessita ser protegida.

49. Vull destacar la situació de les famílies sumises en la misèria, castigades de tantes maneres. (...) L'Església ha de tenir una especial cura per comprendre, consolar, integrar, evitant imposar-los una sèrie de normes com si fossin una roca, que fa que se sentin jutjades i abandonades precisament per aquesta Mare que està cridada a apropar-los la misericòrdia de Déu. D'aquesta manera, en lloc d'oferir la força guaridora de la gràcia i la llum de l'Evangeli, alguns volen «adoctrinar», convertir-los en «pedres mortes per llançar-les contra els altres».

50. Les respostes rebudes a les dues consultes efectuades durant el camí sinodal (...) moltes s'han referit a la funció educativa, que es veu dificultada, entre altres raons, perquè els pares arriben a casa cansats i sense ganes de parlar, en moltes famílies ja ni tan sols existeix l'hàbit de menjar junts, i creix una gran varietat d'ofertes de distracció a més de l'addicció a la televisió.

52. Ningú no pot pensar que debilitar la família com a societat natural fundada en el matrimoni és una cosa que afavoreixi a la societat. Passa el contrari (...) Només la unió exclusiva i indissoluble entre un home i una dona compleix una funció social plena, per ser un compromís estable i per fer possible la fecunditat. Hem de reconèixer la gran varietat de situacions familiars que poden brindar certa estabilitat, però les unions de fet o entre persones del mateix sexe, per exemple, no poden equiparar-se sense més ni més al matrimoni. Cap unió precària o tancada a la comunicació de la vida ens assegura el futur de la societat.

54. Encara que hi va haver notables millores en el reconeixement dels drets de la dona i en la seva participació en l'espai públic, encara hi ha molt per avançar en alguns països. No s'acaben d'eradicar costums inacceptables. Destaco la vergonyosa violència que de vegades s'exerceix sobre les dones, el maltractament familiar i diferents formes d'esclavitud que no constitueixen una mostra de força masculina sinó una covarda degradació. La violència verbal, física i sexual que s'exerceix contra les dones en alguns matrimonis contradiu la naturalesa mateixa de la unió conjugal. Penso en la greu mutilació genital de la dona en algunes cultures, però també en la desigualtat de l'accés a llocs de treball dignes i als llocs on es prenen les decisions.

56. Un altre desafiament sorgeix de diverses formes d'una ideologia, genèricament anomenada gender (...) És inquietant que algunes ideologies d'aquest tipus, que pretenen respondre a certes aspiracions a vegades comprensibles, procurin imposar-se com un pensament únic que determini fins i tot l'educació dels nens.

57. De les reflexions sinodals no en queda un estereotip de la família ideal, sinó un interpel·lant «collage» format per tantes realitats diferents, plenes de goigs, drames i somnis. (...) No caiguem en el parany de desgastar-nos en lamentacions autodefensives, en comptes de despertar una creativitat missionera.

CAPÍTOL TERCER

La mirada posada en Jesús: Vocació de la família

62. La indissolubilitat del matrimoni —"allò que Déu ha unit, que no ho separi l'home" (Mt 19,6)— no cal entendre-la abans de res com un "jou" imposat als homes sinó com un "do" fet a les persones unides en matrimoni.

72. El sacrament del matrimoni no és una convenció social, un ritu buit o el mer signe extern d'un compromís. (...) El matrimoni és una vocació, en tant que és una resposta a la crida específica a viure l'amor conjugal com a signe imperfecte de l'amor entre Crist i l'Església. Per tant, la decisió de casar-se i de crear una família ha de ser fruit d'un discerniment vocacional.

82. Cal redescobrir el missatge de l'Encíclica *Humanae vitae* de **Pau VI**, que posa l'accent en la necessitat de respectar la dignitat de la persona en la valoració moral dels mètodes de regulació de la natalitat.

83. És tan gran el valor d'una vida humana, i és tan inalienable el dret a la vida del nen innocent que creix en el si de la seva mare, que de cap manera es pot plantejar com un dret sobre el propi cos la possibilitat de prendre decisions pel que fa a aquesta vida, que és una finalitat en si mateixa i que no pot ser mai un objecte de domini d'un altre ésser humà. La família protegeix la vida en totes les seves etapes i també en el seu ocàs.

84. L'Estat ofereix un servei educatiu de manera subsidiària, acompanyant la funció indelegable dels pares, que tenen dret a poder triar amb llibertat el tipus d'educació —accessible i de qualitat— que vulguin donar als seus fills segons les pròpies conviccions. L'escola no substitueix els pares sinó que els complementa.

CAPÍTOL QUART

L'amor en el matrimoni

89. No podem encoratjar un camí de fidelitat i d'entrega recíproca si no estimulem el creixement, la consolidació i l'aprofundiment de l'amor conjugal i familiar. (...) La paraula «amor», una de les més utilitzades, apareix moltes vegades desfigurada.

92. Quan exigim que les relacions siguin celestials o que les persones siguin perfectes, o quan ens col·loquem al centre i esperem que només es compleixi la pròpia voluntat. Llavors tot ens impacienta, tot ens porta a reaccionar amb agressivitat.

97. Qui estima, no sols evita parlar gaire de si mateix, sinó que a més, perquè està centrat en els altres, sap situar-se en el seu lloc sense pretendre ser el centre.

98. A la vida familiar no pot regnar la lògica del domini d'uns sobre els altres, o la competició per veure qui és més intel·ligent o poderós, perquè aquesta lògica acaba amb l'amor.

99. Ser amable no és un estil que un cristià pugui triar o rebutjar. Com a part de les exigències irrenunciables de l'amor, «tot ésser humà està obligat a ser afable amb els qui l'envolten». [Tomàs d'Aquino]

104. No s'ha d'acabar mai el dia sense fer les paus a la família. I, com he de fer les paus? Posar-me de genolls? No! Només un petit gest, per petit que sigui, i torna l'harmonia familiar. Només cal una carícia, sense paraules.

110. La família ha de ser sempre el lloc on algú que aconsegueix alguna cosa bona a la vida, sap que allí ho celebraran amb ell.

111. Disculpa-ho tot, creu-ho tot, espera-ho tot, suporta-ho tot. D'aquesta manera, es remarca amb força el dinamisme contracultural de l'amor, capaç de fer front a qualsevol cosa que pugui amenaçar-lo.

112. Molt sovint s'oblida que la difamació pot ser un gran pecat, una seriosa ofensa a Déu, quan afecta greument el bon nom dels altres, ocasionant-los danys molt difícils de reparar.

118. Suportar amb esperit positiu totes les contrarietats (...) és mantenir-se ferm enmig d'un ambient hostil. No consisteix només en tolerar algunes coses molestes, sinó en quelcom més ampli: una resistència dinàmica i constant, capaç de superar qualsevol desafiament. És amor malgrat tot, fins i tot quan tot el context convida a una altra cosa.

123. Qui està enamorat no es planteja que aquesta relació pugui ser només per un temps; qui viu intensament l'alegria de casar-se no està pensant en alguna cosa passatgera.

126. En el matrimoni convé tenir cura de l'alegria de l'amor. (...) L'alegria, en canvi, amplia la capacitat de gaudir i ens permet gustar realitats variades, fins i tot en les etapes de la vida on el plaer s'apaga.

131. El matrimoni com a institució social (...) va més enllà de tota moda passatgera i persisteix. La seva essència està arrelada en la naturalesa mateixa de la persona humana i del seu caràcter social. Implica un seguit d'obligacions, però que brollen del mateix amor, d'un amor tan decidit i generós que és capaç d'arriscar el futur.

132. Per la serietat que té aquest compromís públic d'amor, no pot ser una decisió precipitada, però per aquesta mateixa raó tampoc se la pot postergar indefinidament.

134. L'amor matrimonial no es cuida abans de res parlant de la indissolubilitat com una obligació, o repetint una doctrina, sinó consolidant-lo gràcies a un creixement constant sota l'impuls de la gràcia.

135. Una idea celestial de l'amor terrenal oblida que el millor és el que encara no ha estat assolit, el vi madurat amb el temps.

137. Moltes vegades un dels cònjuges no necessita una solució als seus problemes, sinó ser escoltat. Ha de sentir que s'ha percebut la seva pena, la seva desil·lusió, la seva por, la seva ira, la seva esperança, el seu somni.

141. Quan cap dels cònjuges no es conrea i no hi ha una varietat de relacions amb altres persones, la vida familiar es torna endogàmica i el diàleg s'empobreix.

151. La sexualitat no és un recurs per a gratificar o entretenir, ja que és un llenguatge interpersonal on l'altre és pres seriosament, amb el seu sagrat i inviolable valor.

156. És important ser clars en el rebuig de tota forma de submissió sexual. Per això convé evitar tota interpretació inadequada del text de la carta als cristians d'Efes on es demana «Dones, sotmeteu-vos als vostres marits» (Ef 5,22). Sant Pau s'expressa aquí en categories culturals pròpies d'aquella època, però nosaltres no

hem d'assumir aquesta vestidura cultural.

163. No podem esperar tenir els mateixos sentiments durant tota la vida. En canvi, sí podem tenir un projecte comú estable, comprometre'ns a estimar-nos i a viure units fins que la mort ens separi, i viure sempre una rica intimitat.

CAPÍTOL CINQUÈ

Amor que es torna fecund

165. L'amor sempre dona vida. Per això, l'amor conjugal no s'esgota dins de la parella.

167. Les famílies nombroses són una alegria per a l'Església. En elles, l'amor expressa la seva fecunditat generosa. Això no implica oblidar una sana advertència de sant **Joan Pau II**, quan explicava que la paternitat responsable no és «procreació il·limitada o manca de consciència».

169. És important que l'infant se senti esperat. Ell no és un complement o una solució per a una inquietud personal. És un ésser humà, amb un valor immens, i no pot ser usat per al propi benefici.

171. A cada dona embarassada vull demanar-li amb afecte: Cuida la teva alegria, que res no et prengui el goig interior de la maternitat. Aquest nen mereix la teva alegria. No permetis que les pors, les preocupacions, els comentaris aliens o els problemes apaguin aquesta felicitat de ser instrument de Déu per portar una nova vida al món.

173. Valoro el feminisme quan no pretén la uniformitat ni la negació de la maternitat. Perquè la grandesa de la dona implica tots els drets que emanen de la seva inalienable dignitat humana, però també del seu geni femení, indispensable per a la societat. Les seves capacitats específicament femenines —en particular la maternitat— li atorguen també deures, perquè el fet de ser dona implica també una missió peculiar en aquesta terra, que la societat necessita protegir i preservar per bé de tothom.

175. Hi ha rols i tasques flexibles, que s'adaptin a les circumstàncies concretes de cada família, però la presència clara i ben definida de les dues figures, femenina i masculina, crea l'àmbit més adequat per a la maduració de l'infant.

179. L'adopció és un camí per a realitzar la maternitat i la paternitat d'una manera molt generosa, i vull encoratjar els qui no poden tenir fills a que siguin magnànims i obrin el seu amor matrimonial per a rebre aquells que estan privats d'un adequat context familiar. No es penedirán mai d'haver estat generosos. Adoptar és l'acte d'amor de regalar una família a qui no en té.

183. Un matrimoni que experimenti la força de l'amor, sap que aquest amor està cridat a curar les ferides dels abandonats, a instaurar la cultura de la trobada, a lluitar per la justícia. Déu ha confiat a la família el projecte de fer «domèstic» el món, perquè tothom arribi a sentir cada ésser humà com a germà.

186. Quan els qui combreguen es resisteixen a deixar-se impulsar en un compromís amb els pobres i sofrents, o consenten diferents formes de divisió, menyspreu i desigualtat, l'Eucaristia és rebuda indignament.

CAPÍTOL SISE

Algunes perspectives pastorals

199. El diàleg del camí sinodal va portar a plantejar la necessitat de desenvolupar nous camins pastorals (...). Seran les diferents comunitats les que han d'elaborar propostes més pràctiques i eficaces, que tinguin en compte tant els ensenyaments de l'Església com les necessitats i els reptes locals.

201. No es tracta només de presentar una normativa, sinó de proposar valors, responnent a la necessitat que es constata avui, fins i tot en els països més secularitzats, de tals valors.

203. Els seminaristes haurien d'accedir a una formació interdisciplinària més àmplia sobre festeig i matrimoni, i no sols pel que fa a la doctrina. (..) Caldrà garantir durant la formació una maduració perquè els futurs ministres posseeixin l'equilibri psíquic que la seva tasca els exigeix.

208. Aprendre a estimar algú no és una cosa que s'improvisi ni pot ser l'objectiu d'un breu curs previ a la celebració del matrimoni. En realitat, cada persona es prepara per al matrimoni des del seu naixement.

212. Estimats nuvis: Tingueu la valentia de ser diferents, no us deixeu devorar per la societat del consum i de l'aparença. Allò que importa és l'amor que us uneix, enfortit i santificat per la gràcia. Vosaltres sou capaços d'optar per un festeig auster i senzill, per a col·locar l'amor per sobre de tot. Els agents de pastoral i la comunitat sencera poden ajudar a que aquesta prioritat es converteixi en la norma i no en l'excepció.

219. Recordo un refrany que deia que l'aigua estancada es corromp, es fa malbé. És el que passa quan aquesta vida de l'amor en els primers anys del matrimoni s'estanca, deixa d'estar en moviment, deixa de tenir aquesta inquietud que l'empeny cap endavant.

221. Una de les causes que porten a ruptures matrimonials és tenir expectatives massa altes sobre la vida conjugal. (...) L'amor és artesanal.

226. És bo donar-se sempre un petó al matí, beneir-se cada nit, esperar l'altre i rebre'l quan arriba, fer alguna sortida junts, compartir tasques domèstiques. Però alhora és bo tallar la rutina amb la festa, no perdre la capacitat de celebrar en família, d'alegrar-se.

230. És veritat que molts matrimonis desapareixen de la comunitat cristiana després del casament, però moltes vegades malbaratem algunes ocasions en què tornen a fer-se presents, on podríem reproposar-los de manera atractiva l'ideal del matrimoni cristià i apropar-los a espais d'acompanyament.

232. Cal ajudar a descobrir que una crisi superada no porta cap a una relació amb menor intensitat sinó a millorar, assentar i madurar el vi de la unió. No es conviu per ser cada vegada menys feliços, sinó per aprendre a ser feliços d'una manera nova. (...) De cap manera cal resignar-se a una corba descendent, a un deteriorament inevitable, a una suportable mediocritat.

237. S'ha tornat freqüent que, quan un sent que no rep allò que desitja, o que no

es compleix allò que somiava, això sembla ser suficient per donar fi a un matrimoni. Així no hi haurà cap matrimoni que duri.

241. Cal reconèixer que hi ha casos en què la separació és inevitable. De vegades pot arribar a ser fins i tot moralment necessària, quan precisament es tracta de sostreure el cònjuge més feble, o els fills petits, de les ferides més greus causades per la prepotència i la violència, el desànim i l'exploació, l'alienat i la indiferència. Però «s'ha de considerar com a remei extrem, després que qualsevol intent raonable hagi estat inútil» (**Joan Pau II**).

243. Les persones divorciades que viuen en nova unió, és important fer-les sentir que són part de l'Església, que no estan excomunicades i no són tractades com a tals, perquè sempre integren la comunió eclesial.

245. Als pares separats els prego: No prengueu mai, mai, mai el fill com a ostatge. Us heu separat per moltes dificultats i motius, la vida us ha donat aquesta prova, però que no siguin els fills els que carreguin el pes d'aquesta separació, que no siguin utilitzats com a ostatges contra l'altre cònjuge. Que creixin escoltant que la mare parla bé del pare, encara que no estiguin junts, i que el pare parla bé de la mare. És una irresponsabilitat danyar la imatge del pare o de la mare amb l'objecte d'acaparar l'afecte del fill, per a venjar-se o per a defensar-se.

250. L'Església fa seu el comportament del Senyor Jesús que en un amor il·limitat s'ofereix a totes les persones sense excepció. (...) Per això, desitgem abans de res reiterar que tota persona, independentment de la seva tendència sexual, ha de ser respectada en la seva dignitat i acollida amb respecte, procurant evitar «tot signe de discriminació injusta», (Catecisme de l'Església) i particularment qualsevol forma d'agressió i violència.

254. Comprenc l'angoixa de qui ha perdut una persona molt estimada, un cònjuge amb qui ha compartit tantes coses. Jesús mateix es va commoure i es va posar a plorar en la vetlla d'un amic. I com no comprendre el plany de qui ha perdut un fill?

CAPÍTOL SETÈ

Enfortir l'educació dels fills

260. La familia no puede renunciar a ser lugar de sostén, de acompañamiento, de guía, [de los hijos] aunque deba reinventar sus métodos y encontrar nuevos recursos. Necesita plantearse a qué quiere exponer a sus hijos. Para ello, no se debe dejar de preguntarse quiénes se ocupan de darles diversión y entretenimiento, quiénes entran en sus habitaciones a través de las pantallas, a quiénes los entregan para que los guíen en su tiempo libre. Sólo los momentos que pasamos con ellos, hablando con sencillez y cariño de las cosas importantes, y las posibilidades sanas que creamos para que ellos ocupen su tiempo, permitirán evitar una nociva invasión.

260. La família no pot renunciar a ser lloc de sosteniment, d'acompanyament, de guia, [dels fills] encara que hagi de reinventar els seus mètodes i trobar nous recursos. Necessita plantejar-se a què vol exposar els seus fills. Per a això, no s'ha de deixar de preguntar-se qui s'ocupa de donar-los diversió i entreteniment, qui entra a les seves habitacions a través de les pantalles, a qui els lliura perquè els guiïn en el seu temps lliure. Només els moments que passem amb ells, parlant

amb senzillesa i afecte de les coses importants, i les possibilitats sanes que vam crear perquè ells ocupin el seu temps, permetran evitar una nociva invasió.

261. La gran qüestió no és on està el fill físicament, amb qui està en aquest moment, sinó on està en un sentit existencial, on està posicionat des del punt de vista de les seves conviccions, dels seus objectius, dels seus desitjos, del seu projecte de vida.

263. Tot i que els pares necessiten de l'escola per assegurar una instrucció bàsica dels seus fills, no poden mai delegar completament la seva formació moral. El desenvolupament afectiu i ètic d'una persona requereix d'una experiència fonamental: creure que els propis pares són dignes de confiança.

267. La llibertat és una cosa grandiosa, però la podem espatllar. L'educació moral és un cultiu de la llibertat a través de propostes, motivacions, aplicacions pràctiques, estímuls, premis, exemples, models, símbols, reflexions, exhortacions, revisions de la manera d'actuar i diàlegs que ajudin les persones a desenvolupar aquests principis interiors estables que mouen a obrar espontàniament el bé.

268. És indispensable sensibilitzar el nen o l'adolescent perquè adverteixi que les males accions tenen conseqüències. Cal despertar la capacitat de posar-se al lloc de l'altre i de doldre's pel seu sofriment quan se li ha fet mal.

269. Un nen corregit amb amor se sent tingut en compte, percep que és algú, adverteix que els seus pares reconeixen les seves possibilitats. Això no requereix que els pares siguin immaculats, sinó que sàpiguen reconèixer amb humilitat els seus límits i mostrin els seus propis esforços per ser millors.

275. En aquest temps, en què regnen l'ansietat i la pressa tecnològica, una tasca importantíssima de les famílies és educar per a la capacitat d'esperar. No es tracta de prohibir als nois que juguin amb els dispositius electrònics, sinó de trobar la manera de generar en ells la capacitat de diferenciar les diverses lògiques i de no aplicar la velocitat digital a tots els àmbits de la vida. La postergació no és negar el desig sinó diferir la seva satisfacció.

284. No cal enganyar als joves (...) El llenguatge del cos requereix el pacient aprenentatge que permet interpretar i educar els propis desitjos per entregar-se de veritat. Quan es pretén donar-se tot de cop és possible que no es doni pas res.

286. El masculí i el femení no són una cosa rígida. (...) Assumir tasques domèstiques o alguns aspectes de la criança dels fills no el tornen menys masculí ni signifiquen un fracàs, una claudicació o una vergonya.

288. L'educació en la fe sap adaptar-se a cada fill, perquè els recursos apresos o les receptes de vegades no funcionen. (...) Els pares que volen acompanyar la fe dels seus fills estan atents als seus canvis, perquè saben que l'experiència espiritual no s'imposa sinó que es proposa a la seva llibertat.

CAPÍTOL VUITÈ

Acompanyar, discernir i integrar la fragilitat

291. Els Pares sinodals han expressat que, malgrat que l'Església entén que tota ruptura del vincle matrimonial «va contra la voluntat de Déu, també és conscient

de la fragilitat de molts dels seus fills».

292. Els Pares sinodals han expressat que l'Església no deixa de valorar els elements constructius en aquelles situacions que encara no corresponen o ja no corresponen al seu ensenyament sobre el matrimoni.

296. «El camí de l'Església, des del concili de Jerusalem en endavant, és sempre el camí de Jesús, el de la misericòrdia i de la integració [...] El camí de l'Església és el de no condemnar a ningú per sempre i difondre la misericòrdia de Déu a totes les persones que la demanen amb cor sincer»(...). Llavors, «cal evitar els judicis que no tenen en compte la complexitat de les diverses situacions, i cal estar atents a la manera en què les persones viuen i pateixen a causa de la seva condició».

297. Ningú no pot ser condemnat per sempre, perquè aquesta no és la lògica de l'Evangeli. No em refereixo només als divorciats en nova unió sinó a tots, en qualsevol situació en què es trobin.

298. Els divorciats en nova unió, per exemple, poden trobar-se en situacions molt diferents, que no han de ser catalogades o tancades en afirmacions massa rígides sense deixar lloc a un adequat discerniment personal i pastoral. (...) Els Pares sinodals han expressat que el discerniment dels pastors sempre s'ha de fer «distingint adequadament», amb una mirada que «discerneixi bé les situacions». Sabem que no hi ha «receptes senzilles».

299. Acullo les consideracions de molts pares sinodals, els quals van voler expressar que «els batejats que s'han divorciat i s'han tornat a casar civilment han de ser més integrats en la comunitat cristiana en les diverses formes possibles. (...) Ells no només no han de sentir-se excomunicats, sinó que poden viure i madurar com a membres vius de l'Església, sentint-la com una mare que els acull sempre, els cuida amb afecte i els anima en el camí de la vida i l'Evangeli. Aquesta integració és també necessària per a la cura i l'educació cristiana dels seus fills, que han de ser considerats els més importants».

300. Si es té en compte la innumerable diversitat de situacions concretes, com les que hem esmentat abans, es pot comprendre que no s'hauria d'esperar del Sínode o d'aquesta Exhortació una nova normativa general de tipus canònica, aplicable a tots els casos. Només cal un nou alè a un responsable discerniment personal i pastoral dels casos particulars, que hauria de reconèixer que, ja que «el grau de responsabilitat no és igual en tots els casos», les conseqüències o efectes d'una norma no necessàriament han de ser sempre les mateixes. [Nota: Tampoc pel que fa a la disciplina sacramental, ja que el discerniment pot reconèixer que en una situació particular no hi ha culpa greu. Allà s'aplica el que vaig afirmar en un altre document: cf. *Evangelii gaudium* 44.47]. (...) En aquest procés serà útil fer un examen de consciència, a través de moments de reflexió i penediment. (...) Atès que en la mateixa llei no hi ha gradualitat (cf. *Familiaris consortio*, 34), aquest discerniment no podrà mai prescindir de les exigències de veritat i de caritat de l'Evangeli proposades per l'Església. (...) Aquestes actituds són fonamentals per evitar el greu risc de missatges equivocats, s'evita el risc que un determinat discerniment porti a pensar que l'Església sosté una doble moral.

301. Ja no és possible dir que tots els que es troben en alguna situació així anomenada «irregular» viuen en una situació de pecat mortal, privats de la gràcia santificant.

303. A partir del reconeixement del pes dels condicionaments concrets, podem afegir que la consciència de les persones ha de ser millor incorporada a la praxi de l'Església en algunes situacions que no realitzen objectivament la nostra concepció del matrimoni.

304. És mesquí aturar-se només a considerar si l'obrar d'una persona respon o no a una llei o norma general, perquè amb això no n'hi ha prou per discernir i assegurar una plena fidelitat a Déu en l'existència concreta d'un ésser humà. (...) Al mateix temps, cal dir que allò que forma part d'un discerniment pràctic davant d'una situació particular no pot ser elevat a la categoria d'una norma.

305. Per això, un pastor no pot sentir-se satisfet només aplicant lleis morals als que viuen en situacions «irregulars», com si fossin roques que es llancen sobre la vida de les persones.

307. Comprendre les situacions excepcionals no implica mai amagar la llum de l'ideal més ple ni proposar menys que el que Jesús ofereix a l'ésser humà. Avui, més important que una pastoral dels fracassos és l'esforç pastoral per consolidar els matrimonis i així prevenir les ruptures.

312. Convido els fidels que estan vivint situacions complexes, a que s'apropin amb confiança a conversar amb els seus pastors o amb laics que viuen entregats al Senyor.

CAPÍTOL NOVÈ

Espiritualitat matrimonial i familiar

320. Hi ha un punt on l'amor de la parella aconsegueix el seu major alliberament i es converteix en un espai de sana autonomia: quan cadascú descobreix que l'altre no és seu, sinó que té un amo molt més important, el seu únic Senyor.

324. Quan la família acull i surt cap als altres, especialment cap als pobres i abandonats, és «símbol, testimoni i participació de la maternitat de l'Església» (Joan Pau II). L'amor social, reflex de la Trinitat, és en realitat el que unifica el sentit espiritual de la família i la seva missió fora de si.

325. Caminem famílies, seguim caminant. El que se'ns promet sempre és més. No desesperem pels nostres límits, però no renunciem tampoc a buscar la plenitud d'amor i de comunió que se'ns ha promès.

[Nota: les cites sense cap indicació corresponen a textos del Sínode de Bisbes]